

”I Finland vågar lärare kräva mer”

2010-03-10

Det funderade föräldrarna som var i färd med att starta en friskola i Mariefred på – och rekryterade rektor och lärare från Finland. Nu har Gripsholmsskolan varit igång sedan i höstas.

– Jag vill att lärarna ska känna yrkesstolthet, säger rektor Nina Lidfors.

Att komma till Gripsholmsskolan i Mariefred är som att träda in i Bullerbyn. Snön glittrar i solen. Längs ena skolgaveln står elevernas längdskidor på rad. Mälaren – nu barnens skridskobana – är ett stenkast bort.

Sedan i höstas huserar friskolan i ett tidigare orangeri intill det mäktiga Gripsholms slott.

– Det är nästan för bra för att vara sant, säger rektor Nina Lidfors när hon blickar ut över omgivningarna.

Skolan, som i dagsläget har 42 elever i åk F-2, är den första friskolan i sörmländska småstaden Mariefred. Skolan startades på initiativ av föräldrar och kommer expandera kraftigt till hösten, då elevantalet mer än fördubblas. Målsättningen är hög. På skolans hemsida står att läsa:

Det finns enligt vår syn inget som omöjliggör att bygga en svensk grundskola av hög internationell klass i Mariefred.

För att nå dit har man valt att blicka utanför Sveriges gränser. Nina Lidfors hade precis tagit tjänstledigt från jobbet som rektor på en skola i Vasa för att flytta till Åbo när hon blev kontaktad av Mariefredsföräldrarna.

– Det var en drivande pappa som hade koll på de finska PISA-resultaten, berättar Nina Lidfors, som anställdes bara några dagar efter sitt första besök i Mariefred.

Skillnader och likheter mellan svensk och finsk skola

Ännu finns inga mätbara resultat på hur väl Gripsholmsskolan lyckats under sitt första läsår. Skolans elever är för små för att ha deltagit i de nationella proven och Skolinspektionen har ännu inte varit på besök.

– Det finns en massa bra skolor i Sverige. Det jag för med mig är att hitta balansen mellan kärlek och struktur. Man måste jobba aktivt med det hela tiden. Hittar man balansen blir det bra, säger Nina Lidfors.

Hon har själv varit med om att rekrytera skolans lärare. En av de fem, Stefan Häggman, kommer också från Finland. Som finlandssvensk har han alltid velat bo i Sverige någon gång, säger han. Men löneläget i Sverige är lägre, samtidigt som den svenska skolans rykte inte är alltigenom gott i vårt östra grannland.

– Man tror att respekten för lärare är mindre i Sverige och att det inte är så lätt att jobba som lärare här. Det har skrämt mig lite, säger Stefan Häggman, som främst undervisar elever i årskurs två.

Nu trivs han över förväntan. Det är ingen skillnad att jobba med svenska lärarkollegor, tycker han. Men några kulturkrockar med eleverna – som han upplever som mer öppna och frimodiga än de finska – har det blivit. Som att varje skoldag inleds med att hälsa på Stefan och ta honom i hand.

– Det har tagit lite längre tid att få rutin med läxor. För svenska elever verkar det

handla mer om lust och vad man tycker är roligt. I Finland är det mer givet att ha läxor. Vi vågar nog kräva mer som lärare i Finland, menar Stefan Häggman, som tycker att den finska skolan även borde lära av den svenska.

– I Finland är man lite rädd för nya saker. Man borde våga chansa och prova lite mer.

Större frihet för lärarna

Trots att den finska skolan anses vara hårdare och med fler regler upplever både Stefan Häggman och Nina Lidfors den som friare – för lärarna. Utöver undervisningsskyldighet och föräldramöten finns ingen närvaroplikt i skolan. Var och när lektioner ska planeras och prov rättas är upp till varje lärare.

– En del vill sitta kvar på skolan och sköta det, andra gör det hemma när de egna barnen har somnat. Det är frihet under ansvar, säger Nina Lidfors och fortsätter.

– I Finland finns inga skolinspektörer. Det ska sitta hos läraren själv! Arbetet i vardagen, slitet, är det som ger resultat.

Nina Lidfors menar att den nuvarande svenska läroplanen är "ganska tunn och allmänt formulerad". Hon har valt att använda delar ur den finska läroplanen på Gripsholmsskolan, bland annat gällande vad elever i årskurs två ska kunna.

– Att lära sig läsa och skriva är grunden för all annan inläring. Det är väldigt typiskt Finland att följa upp och utvärdera arbetet, säger hon.

– Man väntar inte på att det ska bli problem, utan förebygger.

Har det varit lätt att implementera det finska här i Sverige?

– Jo! För att jag är så envis. I Finland kanske man har ett mer envetet sätt att jobba, även när det inte känns så roligt. Livet är inte lätt alla gånger, men det gäller att bita ihop och orka. Det är väl det som är den finska sisun.